

FOTO: CAROLINE HEDIN

Ansikten som lyser

Lars-Åke Wikström är välkommande och glad när vi träffas i Sveriges dövas riksförbunds lokaler här i Stockholm. Han är förbundsordförande i SDR och ska ge oss sin bild av demokrati och Svenska kyrkan. Allt kryddat med hans egna erfarenheter.

Historiskt är det, sedan 35 år tillbaka, en stor skillnad på dövas möjligheter att utöva demokrati i Sverige. Då var teckenspråk inte värt något.

– När jag var 16 år ville jag bli riksdagsman. Många tyckte att jag var tokig för vi teckenspråkiga, har haft problem att göra vår röst hörd. Mentaliteten har varit att man ska hjälpa oss bli lika hörande. Idag har vi större respekt och det finns en döv på kommunnivå i Sverige.

Lars-Åke Wikström berättar att i Uganda, Sydafrika och på Island

finns det döva på högre beslutfattningsnivåer.

– För mig betyder demokrati att alla har rätt att yttra sig och rösta. Att kunna kritisera och få uttrycka sitt missnöje. Demokrati är också respekt för människor med olika bakgrund och allas lika värda.

Fullvärdiga medborgare

Lars-Åke Wikström blev 1966 den första döva att ta en studentexamen.

– Många trodde aldrig att jag skulle klara det. När jag väl tagit

studenten, förringades ofta min prestation med att man hade varit snällare mot mig för att jag var döv. Som revansch har jag hjälpt till på universitetet med forskning kring teckenspråk.

Lars-Åke Wikström var med och väckte dövmedvetenheten i Sverige på mitten av 70-talet. Då började unga döva ta till sig mentaliteten, om att stå för den man är och att det är hörande som förtrycker döva.

– Min vision är att döva och hörselskadade ska bli fullvärdiga medborgare. Barn ska, så fort man upptäcker att de är hörselskadade, lära sig teckenspråk. Det är bäst för deras språkutveckling. Idag är det tyvärr ännu inte en självklarhet trots att teckenspråket, sedan 1981, varit officiellt erkänt av riksdag och regering som dövas språk i Sverige.

Svårt att hänga med

Lars-Åke Wikström var i slutet av 80-talet i Ghana på en dövkonferens. Där upplevde han en öppnare kristenhet än han var van vid från Sverige. Han berättar om hur häftigt det var att se över hundra människor teckna samma psalm. En dag fick Lars-Åke följa med en man som skulle missionera.

– Jag blev imponerad av hans berättande undervisande dialog. I Sverige var det förr bara envägskommunikation.

Som 17-åring träffade Lars-Åke en dövpräst som frågade vad han ville bli. När Lars-Åke svarade att han inte visste, föreslog prästen att Lars-Åke också skulle bli präst.

– Jag blev så paff att jag inte visste vad jag skulle säga. Respekten för präster på den tiden gjorde att det var svårt att vara frispråkig.

Lars-Åke Wikström menar att Svenska kyrkan har ändrats. Sedan 80-talet har en vilja att kommunicera om Gud på teckenspråk funnits. Han berättar om hur han tappade lusten att gå på dövkyrkans gudstjänster för att de var så svåra att hänga med i. Det pratades över huvudet på honom och de andra döva och ibland fick han själv hoppa in och försöka översätta.

– Då var det trevligare med det avspända kaffet efteråt.

Men de senaste åren har Lars-Åke upplevt att det har blivit lättare att hänga med och att deltagarnas ansikten lyser.

– Speciellt kul är det när de börjar tissa i bänkraderna om reflektioner kring predikan. Jag har hört att den förste helt döva prästen, Johan Selins, predikningar ska vara härliga. Att de är intressanta för oss som inte är religiösa också.

Våga ta plats

Jämför han Svenska kyrkan med andra organisationer i Sverige ser han Svenska kyrkans förhållningssätt till teckenspråk som positivt. Han ger exempel på att Svenska kyrkan var mer aktiv än riksdag och regering med att acceptera teckenspråk.

– Det är en sak att erkänna ett minoritetsspråk och en helt annan

att ta in det i sin verksamhet så som Svenska kyrkan gör. Men Svenska kyrkan skulle kunna uppmuntra fler döva att bli präster och än mer ta tillvara på dövas vilja och engagemang.

Men Lars-Åke menar också att döva själva måste våga vara mer framfusiga och ta ytterligare plats i Svenska kyrkan.

CAROLINE HEDIN

LARS-ÅKE WIKSTRÖM

NAMN: Lars-Åke Wikström

Ålder: 63 år

FAMILJ: två barn och två barnbarn

ÄTER: husmanskost

DRICKER: gärna vin till en god middag

FRITIDSINTRESSEN: bridge och golf (17 i handikapp)

FAVORITBOK: Möss och människor av John Steinbeck

